

Ierland. Massale afkeer tegen gevestigde partijen, dreiging van politieke crisis

De zes verkozenen van AAA-PBP: Brid Smith (PBP), Ruth Coppinger (AAA), Mick Barry (AAA), Paul Murphy (AAA), Richard Boyd-Barrett (PBP) en Gino Kelly (PBP)

“Zoals James Connolly honderd jaar geleden al zei, is het duidelijk dat “de tijd gepasseerd is om het kapitalisme op te lappen, het moet verdwijnen”. We hebben democratisch publiek bezit van en beheer van de rijkdom en middelen in de samenleving nodig als we de menselijke noden centraal willen en niet de winst.” Deze krachtige woorden van Ruth Coppinger van de Socialist Party en parlementslid van de Anti Austerity Alliance (AAA) komen uit de toespraak waarmee ze de socialist Richard Boyd Barrett voordroeg als kandidaat-premier. De volledige toespraak vind je onderaan dit artikel. De AAA kwam met het idee om een socialistische verkazene te nomineren om het belang van een onafhankelijk links alternatief in het pas verkozen Ierse parlement in de verf te zetten.

Analyse door CILLIAN GILLESPIE en RUTH COPPINGER

Net als alle andere genomineerde kandidaten had Boyd Barrett weinig kans om te winnen. Het feit dat er niet meteen een premier verkozen raakte – omdat er nog geen meerderheid is – zal aanleiding geven tot enkele weken van intensieve achterkamerpolitiek. De traditionele partijen zullen zoeken naar een regeringsvorm, wellicht om tot een regeling te komen tussen de twee traditionele partijen Fianna Fail en Fine Gael.

Het ‘tweënhalf partijstelsel’

De uitgaande regering van Fine Gael en Labour kreeg rake klappen in de verkiezingen. De campagneslogan “Hou het herstel aan de gang” had een averechts effect op de grote meerderheid van de bevolking. Leidinggevende ministers van Fine Gael die gezien werden als het meest hardvochtig, zoals Alan Shatter en James Reilly, verloren hun zetels.

Het traditionele stelsel van “tweënhalf partijen” komt aan zijn einde. De twee grote partijen, Fianna Fail en Fine Gael, komen samen niet meer aan 50% van de stemmen. Samen met Labour, de derde ‘halve’ partij in het “tweënhalf partijstelsel”, komen ze nog aan 56%. Deze achteruitgang ligt in de lijn met een soortgelijk proces doorheen verschillende Europese landen waar er een scherpe ondermijning is van de steun voor partijen die geassocieerd worden met het besparingsbeleid.

Fine Gael modelleerde haar verkiezingscampagne naar de campagne van de conservatieve Tories in Groot-Brittannië vorig jaar. Er werd gehoopt het succes van de Tories te evenaren en terug aan de macht te komen. In een context van een groeiende huisvestingscrisis, stijgende huurprijzen, hypotheekschulden en meer dan 500 mensen die wachten op een bed in een ziekenhuis in januari, kon Fine Gael het idee dat het voor stabiliteit stond, tegenover een regering van de “chaos” zonder Fine Gael, maar moeilijk vestigen. Als het al een effect had, dan was dit net als bij de retoriek over het zogenaamde ‘herstel’ een omgekeerd effect.

Hoewel Fianna Fáil terrein terugwon, blijft dit het op één na slechtste resultaat ooit voor de partij. De partij haalt nog 25%, amper tien jaar geleden was dat nog 40%. Er waren twee factoren die bijdroegen aan de lichte vooruitgang van Fianna Fáil. Veel traditionele Fianna Fáil-kiezers die vorige keer hun stem “uitlenen” aan Fine Gael keerden terug naar Fianna Fáil, wat ook de achteruitgang van de Fine Gael deels verklaart.

Daarnaast probeerde Fianna Fáil zich tijdens de campagne een oppervlakkig ‘sociaaldemocratisch’ imago aan te meten. Partijleider Michael Martin had het over het ongelijke karakter van het Ierse herstel en stelde dat het nodig is om in de openbare diensten te investeren. De hypocrisie hiervan zou niemand mogen ontgaan. Op een vervormde manier probeerde Fianna Fáil in te

spelen op de oppositie tegen het neoliberalisme, ook al voerde de partij eenzelfde koers toen ze zelf aan de macht was.

Voor Labour (de sociaaldemocratische partij) was het een rampzalige verkiezing waarin zowel de voorzitter als de ondervoorzitter van de partij met moeite en als laatste verkozen raakten in hun kiesdistrict. Labour werd het hardst gestraft voor het verraad. Van de 37 zetels in 2011 (een hoog resultaat dat omschreven werd als de ‘Gilmore Gale’, de ‘storm’ van toenmalig voorzitter Eamon Gilmore) blijven er nog amper 7 over. Procentueel viel Labour terug van 19,4% in 2011 tot 6,6%. De neergang van Labour plaatst de nood aan een echte linkerszijde op de agenda, een linkerszijde die breekt met de logica van besparingen en het kapitalisme.

Hoewel sommige resultaten contradictorisch zijn, is er een tendens naar links in de samenleving. Zo werd Renua, de nieuwe rechtse neoliberale partij die op erg veel steun kon rekenen bij de traditionele media, volledig van het politieke toneel geveegd.

Sinn Féin schuift op naar rechts

Sinn Féin behaalde 9 extra zetels. Maar met 13,8% van de stemmen, tegenover 9,9% in 2011, was dit niet de grote doorbraak die enkele maanden geleden voorspeld werd. Doorheen de campagne verwees Sinn Féin naar de enorme woede onder de slachtoffers van het besparingsbeleid. Maar tegelijk werden de economische parameters van het establishment aanvaard en beperkte Sinn Féin zich tot minimale hervormingen.

Het electoraal programma van Sinn Féin stelde voor om het minimumloon met 0,5 euro per uur te verhogen. Er werd ook voorgesteld om 100.000 sociale woningen te bouwen tegen 2030, terwijl er nu al 130.000 gezinnen op de wachtlijsten staan. In het debat rond de fiscale ruimte voor de volgende regering, was Sinn Féin er als de kippen bij om het ‘verantwoordelijke’ karakter van de partij te benadrukken voor het kapitalistische establishment. Sinn Féin verklaarde dat het slechts 20% van de sinds 2009 doorgevoerde besparingen zou terugdraaien over de hele regeerperiode van de volgende regering. Er werd met geen woord gerept over progressieve belastingen of het belasten van de megawinsten van multinationals, ook niet over de 17 miljard euro onbetaalde belastingen die Apple de Ierse staat verschuldigd is. Deze matiging in haar aanpak maakte dat Sinn Féin niet aantrekkelijk was voor de werkenden die naar links opschoven en zich scherper tegen het establishment keerden.

De AAA schoof een radicaal programma voor verandering naar voor en beargumenteerde tijdens de campagne de nood aan een nieuwe partij om de gediscrediteerde besparingspartij Labour te vervangen en om mee de basis te leggen voor een echte linkse regering. In ons eerste pamflet schreven we: “Labour is niet langer de partij van Connolly, Larkin of de arbeidersklasse. Geen enkele van de grote partijen vertegenwoordigt ons. Jammer genoeg lijkt Sinn Féin bereid om Fianna Fáil en Labour terug aan de macht te brengen. De AAA verdedigt de oprichting van een nieuwe politieke beweging voor de werkende mensen. Na de verkiezingen wil de AAA met alle oprechte linkse krachten spreken om te zien of een echte linkse regering, die de samenleving beheert voor de menselijke noden en niet de winst, kan gevormd worden.”

AAA-PBP

Met een verdubbeling van de parlementaire vertegenwoordiging naar zes zetels en 3,9% van het nationale stemmenaantal deed het kartel Anti Austerity Alliance – People Before Profit het uitstekend. Jammer genoeg miste de AAA op een haar na nog een zetel in Limerick waar SP-lid Cian Prendiville 278 stemmen tekort kwam om Jan O’Sullivan van Labour te verslaan. Naast Ruth Coppinger en Paul Murphy die opnieuw verkozen raakten, behaalde de AAA ook haar eerste zetel buiten Dublin met SP-lid Mick Barry in Cork North Central. Een dergelijke doorbraak in de tweede grootste stad van het land is een belangrijke stap vooruit voor de AAA.

In de 13 kiesdistricten waar de AAA opkwam, haalden we 6% van de stemmen. We haalden ook respectabele resultaten in districten waar we slechts beperkte campagnes konden voeren met kandidaten die voor het eerst deelnamen. Diana O’Dwyer in Dublin Central en Fiona Ryan in Cork South Central behaalden respectief 721 (3%) en 937 (1,7%) eerste voorkeursstemmen.

In beide campagnes was het schrappen van het 8ste amendement (een amendement in de Ierse grondwet waarmee abortus in alle omstandigheden illegaal gemaakt wordt in Ierland) een centraal thema. De campagnes kwamen op voor het recht op vrije keuze voor vrouwen. Deze eisen stonden centraal op de verkiezingsaffiches. De stemmen voor beide kandidaten weerspiegelen de groeiende vraag naar het recht op abortus in Ierland. Een opiniepeiling van de Irish Times een week voor de verkiezingen gaf aan dat 64% voorstander is van het schrappen van het 8ste amendement. Een nog recentere peiling van Amnesty / Red C gaf aan dat 74% voorstander is van een referendum hierover.

Grote coalitie van Fianna Fáil en Fine Gael?

Fianna Fáil en Fine Gael staan onder druk om hun niet-bestaande verschillen op te bergen en een regering te vormen. Maar dat is niet naar de zin van een groot deel van het establishment dat bang is voor de groei van Sinn Féin en de linkerszijde die zou volgen op zulke ongeziene coalitie. Als de coalitie er zou komen en er wordt verder gegaan met hetzelfde besparingsbeleid dan zou er ongetwijfeld een reactie komen van de werkenden en de slachtoffers van dit beleid. Als er geen akkoord bereikt kan worden tussen Fianna Fáil en Fine Gael is het niet uitgesloten dat die eerste zal proberen om een coalitie te vormen met Sinn Féin en andere kleinere partijen of onafhankelijken.

Boycot waterbelasting verder opbouwen!

Gelijk welke regering aan de macht komt, de kwestie van de waterbelasting zal op de agenda staan. Fianna Fáil beloofde om “Irish Water af te schaffen” (Irish Water is het openbaar nutsbedrijf dat recent werd opgezet om het waternet te beheren en de nieuwe waterbelasting te heffen) en staat nu onder druk om de waterbelasting op te schorten. Zelfs Fine Gael kan niet eenvoudigweg doorgaan met dit gehate fiasco. De verkiezingsresultaten zijn een aanmoediging voor de niet-betalingscampagne. De beweging tegen de waterbelasting moet nu mobiliseren om te eisen dat de volgende regering de waterbelasting effectief schrapt. Het is mogelijk om nu een overwinning hierrond te boeken.

Alleen al het feit dat er gesproken werd over een mogelijke

afschaffing van de waterbelasting versterkt de boycot ervan. Er komen verslagen van mensen die hun domiciliëring opgezegd hebben. De Socialist Party en de AAA hebben hier van bij het begin voor gepleit. In tegenstelling tot Sinn Féin stelden we dat massale niet-betaling van cruciaal belang was om de waterbelasting weg te krijgen. Er is nu een mooie kans om de niet-betalingscampagne te versterken en de waterbelasting een vernietigende klap toe te brengen, los van de intenties van Fianna Fáil of Fine Gael bij een regeerakkoord. Het zou meteen ook andere bewegingen versterken, onder meer tegen de besparingen, lage lonen, ... De stakende tramchauffeurs van Dublin die volharden, geven aan wat het potentieel is voor nieuwe strijdbewegingen op de werkvloer. Steeds meer werkenden eisen ook hun deel van het herstel op.

Hoop op echte verandering

Veel mensen hopen op echte verandering. Dit kwam niet volledig tot uiting in de verkiezingsresultaten. Naast stemmen is het nodig dat mensen actief betrokken raken in politiek en politiek geladen kwesties. Dat gebeurde gedeeltelijk in de beweging rond de waterbelasting en de campagne rond het referendum voor het homohuwelijk in 2015. We hebben een nieuwe partij nodig om Labour te vervangen, een partij die uitdrukking geeft aan de aspiraties voor echte verandering en die werkende mensen kan betrekken in politieke activiteit. De volledige echte linkerszijde zou een plaats moeten kunnen vinden in die partij. De parlementaire groep van AAA-PBP kan een doorslaggevende rol spelen voor de linkerszijde in het parlement door duidelijke posities te beargumenteren rond de onafhankelijkheid van de linkerszijde en rond het aanwenden van de rijkdom van de samenleving om een einde te maken aan alle besparingen. Door een kandidaat te nomineren voor premier heeft AAA-PBP gepoogd om de te benadrukken dat er een linkerszijde nodig is die onafhankelijk is van alle gevestigde partijen, inclusief Sinn Féin.

De groep kan de druk opvoeren om onrechtvaardige besparingsbelastingen af te schaffen, een openbaar programma voor de bouw van sociale woningen te lanceren en te herinvesteren in openbare diensten. Het kan ook een leidinggevende kracht zijn voor sociale vooruitgang en voor het schrappen van het 8ste amendement. De groep moet ook proberen om steun te winnen om de rijkdom en middelen in de samenleving onder democratisch publiek bezit en controle te brengen.

De Socialist Party zal blijven werken binnen de AAA en de nieuwe parlementaire groep om zo te vechten voor een linkse regering. Onze verkozen leden, Ruth Coppinger, Paul Murphy en Mick Barry, zullen strijdbewegingen van de arbeidersklasse, jongeren en vrouwen in de Ierse samenleving steunen en hun eisen articuleren. Tegelijk zullen ze pleiten voor een socialistisch alternatief op het rotte kapitalistische establishment.

Toespraak van Ruth Coppinger om Richard Boyd Barrett TD als kandidaat-premier te nomineren

Anti-Austerity Alliance-People Before Profit wil graag een socialistische kandidaat nomineren voor de positie van premier. Terwijl de 100-jarige herdenking van de paasopstand, waar we veel over zullen horen in de komende weken, dichterbij komt, is het duidelijk dat we in een erg onrechtvaardige samenleving leven waarin immense rijkdom geconcentreerd is in de handen

van een kleine minderheid terwijl de levensstandaard van de overgrote meerderheid in vrije val is. Er raast een gezondheids- en een huisvestingscrisis en er wordt een poging ondernomen om van water een verhandelbaar goed te maken, klaar om geprivatiseerd te worden en verkocht te worden voor winst. Tot de dag van vandaag blijft de kerk vervlochten met de staat en worden vrouwen hun burgerrechten op abortus ontzegd. Het is duidelijk, zoals James Connolly honderd jaar geleden al zei, dat “de tijd gepasseerd is om het kapitalisme op te lappen, het moet verdwijnen”. We hebben democratisch publiek bezit van en beheer van de rijkdom en middelen in de samenleving nodig als we de menselijke noden centraal willen en niet de winst. We hebben een scheiding nodig tussen kerk en staat.

Vandaag zullen wij niet stemmen voor de tweelingskandidaten van de twee partijen die een besparingsbeleid opleggen aan dit land, noch kunnen we een kandidaat steunen van een partij die beweert een vriend te zijn van de gewone mensen terwijl ze een besparingsbeleid voert in Noord-Ierland en gebaseerd is op maar één deel van de gemeenschap daar. Alle drie de voorgestelde kandidaten aanvaarden de kruimels van de ‘fiscale ruimte’ en kunnen dus niet de echte verandering leveren die nodig is voor de meerderheid van de samenleving. We hebben een onmiddellijke afschaffing van de waterbelasting, die duidelijk is afgewezen door de meerderheid van het electoraat, nodig. Wij steunen de boycot en roepen op ze verder uit te breiden om zeker te zijn dat deze belasting begraven raakt terwijl de twee partijen twijfelen over al dan niet afschaffen. Noch kunnen we nog langer wachten op een openbaar huisvestingsprogramma en voor het omvormen van NAMA tot een agentschap voor betaalbaar wonen, stappen die de vorige regering weigerde te nemen. We moeten een einde maken aan de 32 jaar durende hypocrisie van het 8ste amendement en vrouwen het recht geven om zelf te beslissen in alle gevallen en niet enkel in een klein aantal. Om onze openbare diensten te financieren moeten we een einde maken aan het gebruik van ons land als een belastingparadijs en controle verwerven over de rijkdom van de 1%. James Connolly wilde het systeem veranderen en wij zijn akkoord met hem. Zestien dagen voor de paasopstand schetste Connolly wie Ierland zou veranderen en in wiens belang. Hij schreef in de pagina’s van ‘The Workers’ Republic’:

“Niet de geld-knijpende huisjesmelker; niet de zwetende, op winst beluste kapitalist; niet de strakke, glibberige advocaat; niet de zich prostituerende persman – ingehuurde leugenaars van de vijand. Niet dit zijn de Ieren waarvan de toekomst afhangt. Niet hen, maar de Ierse arbeidersklasse, is het enige zekere fundament waarop een vrije natie kan gebouwd worden.”

De kandidaat van de socialistische linkerszijde zal de positie van premier vandaag niet binnenhalen, maar door deel te nemen maken we onze intentie duidelijk aan dit parlement. We hebben de intentie een sterke, onafhankelijke stem voor de werkenden te zijn. We nodigen iedereen die echte verandering wil in dit land uit om politiek actief te worden en om bij ons aan te sluiten en te helpen bouwen aan een nieuwe massapartij van de werkende mensen om zo eindelijk de compleet gediscrediteerde Labour Party te vervangen, een partij van en voor werkende mensen en voor een samenleving onder beheer en bestuur van werkende mensen in het belang van de meerderheid. Daarom nomineer ik parlementslid Richard Boyd Barrett voor de positie van premier van het 32ste Parlement.